

بیانیه مجمع مدافعان حقوق بشر

آیا افغانستان عضو جامعه‌ی بین‌المللی است؟

19.04.2026

در پی انتشار تحلیل جامع و ۱۷ صفحه‌ای گزارشگران ویژه و کارشناسان ارشد سازمان ملل متحد (مورخ ۱۰ اپریل ۲۰۲۶) از وضعیت افغانستان تحت یک نامه‌ی سرگشاده، «مجمع مدافعان حقوق بشر» مراتب اعتراض و نگرانی شدید خود را نسبت به پالیسی‌های ناقض حقوق بنیادی شهروندان مانند توشیح فرمان شماره ۱۲ طالبان تحت عنوان «اصولنامه جزایی» اعلام می‌دارد. این نوع حکمرانی، دسترسی به عدالت و حقوق اساسی شهروندان در افغانستان را شدیداً محدود و یاسلب کرده اند.

افغانستان؛ تعهدات بین‌المللی و گسست از جهان

افغانستان به عنوان یک کشور، عضو رسمی جامعه جهانی و متعهد به کنوانسیون‌های متعددی است که بر اساس حقوق بین‌الملل، تغییر حکومت‌ها مانع اجرای آن‌ها نمی‌شود. این کشور با الحاق به معاهداتی مانند موارد زیر، مکلف به رعایت استانداردهای جهانی است:

- میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی (ICCPR)
- کنوانسیون رفع هرگونه تبعیض علیه زنان (CEDAW)
- کنوانسیون علیه شکنجه (CAT)
- کنوانسیون حقوق کودک (CRC)

تعامل سازنده با جهان نه از طریق منزوی کردن کشور، بلکه از مسیر پایبندی به این اصول و رعایت حقوق اساسی شهروندان می‌گذرد.

تعرض به «حق بر زندگی» و کرامت انسانی

بررسی تخصصی کارشناسان سازمان ملل نشان می‌دهد که فرمان‌های طالبان، آشکاراً «حق بر زندگی» (موضوع ماده ۶ میثاق مدنی و سیاسی) را هدف قرار داده است:

- گسترش غیرقانونی مجازات مرگ: صدور حکم اعدام برای جرایمی که طبق قوانین بین‌المللی «جدی‌ترین جرایم» محسوب نمی‌شوند (مانند سرقت مکرر و فساد)، نقض فاحش حق حیات است.
- مجازات‌های ترحیمی و تحقیرآمیز و بدنی: قانونی کردن شلاق در ملأعام و سایر تنبیهات بدنی، مصداق بارز شکنجه و رفتارهای غیرانسانی است که در کنوانسیون CAT مطلقاً ممنوع شده است.

تبعیض نهادینه و آپارتاید حقوقی

فرمان‌های تقنینی اداره طالبان، با کدگذاری یک سلسله‌مراتب اجتماعی تبعیض‌آمیز (تقسیم شهروندان به طبقات علما، اشراف، متوسط و پایین)، اصل «برابری در برابر قانون» را از بین برده است. همچنین:

- سرکوب سیستماتیک زنان: با قانونی کردن تبعیض فراگیر و خشونت خانگی ، عملاً امنیت زنان در فضای اجتماعی و خصوصی را از بین برده و تعهدات افغانستان در قبال CEDAW را زیر پا گذاشته است.
- نقض حقوق کودکان: اجازه تنبیه بدنی کودکان توسط معلمان و والدین و محروم کردن دختران از تعلیم با کنوانسیون حقوق کودک در تضاد کامل است.
- هدف قرار دادن اقلیتها و جامعه مدنی: تعاریف مبهم از عناوینی چون «مرتد»، «بدعت‌گذار» و «مفسد فی الارض»، راه را برای سرکوب عقیدتی، مذهبی و جنسیتی باز کرده است. اجبار به تغییر مذهب - که در این سال اوج گرفته است - ناقض بنیادی ترین حقوق شهروندی و مدنی و فرهنگی است .

با توجه به افزایش روزافزون نقض حقوق بشر از سوی اداره ی طالبان،

مجمع مدافعان حقوق بشر تأکید می‌کند که عدالت نباید به ابزاری برای «تسلط و سرکوب» تبدیل شود. ما از مقامات دوفاکتو می‌خواهیم:

فوراً با لغو پالیسی‌ها و فرامین ناقض کرامت انسانی، به قوانین منطبق با عدالت و حقوق بین‌الملل بازگردند.

از جامعه بین‌المللی نیز تقاضا داریم با تکیه بر این تحلیل دقیق سازمان ملل، فشارها را بر طالبان برای جلوگیری از نهادینه شدن جنایت علیه بشریت افزایش دهند. افغانستان بخشی از جغرافیای جهانی است و مردم آن مستحق زندگی تحت سایه قوانینی هستند که کرامت انسانی‌شان را محترم بشمارد.

مجمع مدافعان حقوق بشر